

מסורת הש"ס

(6) גילגל ה' (7) וכן נא... (8) וכן נא... (9) וכן נא...

הגהות הב"ח

(8) נביא מטרפות ולא חמירי:

גליון הש"ס

גם עניניו חמירי וביניהן... ע"י מניין ו ע"י מדינה... מלך מניין:

רבינו הגאון

פחות מדי אמות פטור. פי' אם יש מקום שזרק עד שנה כפי המדינה שנתן רב... ד' אמות תיב. ג' אמות... ד"ר: בעד זה ב' אמות וכו'...

הזורק פרק אחד עשר שבת

פסוק מארבע פטור. דמשום הולאה לא מייחיד ללא חמירי קלוטה כמה שהוכחה: רשויות. אשוח: מטרפות. רשות הרבים זו עם רשות הרבים זו ודלא כר' יוסי דלמר כפרק המזיל יין (נ"ג ס"ג) אף כהעלם אחד לרשות אחד חייב לשמי רשויות פטור ועוד קא משמע לן דלא חמירי קלוטה כמה שהוכחה:

מקורה: מכוסה: והא עגלות. דמשקן: דמקורות. הוו. בקרשים המקורין עליהן רחמן לאורך העגלה ואורכן לרחמן על ראש דפנותיה וקא סלקא דעתך על פי כל אורך העגלות היו מסודרות: וזניטין. בין עגלה לעגלה דעגלה דמלמטין ורמז עגלה חמש אמות החלל שמי אמות ומחלה וזין הדפנות והאופנים ועזי האופנים שמי אמות ומחלה וי' אמות אורך הקרש ושוארבה גמון על דופני עגלה לרחבה נמצאו ב' אמות ומחלה גולטין מכל ד' ומחלה ריח שנין ב' העגלות מקורה כגאלי קרשים: וזדיין. ריח שני דופן עגלה לאופן ועזי האופן: פי' קאמר רב. דמחמין דה"ר: נדרסא. כריות שנין שזיות הסדר שהיה סודר קרש על קרש קרד אחד ומניחו ריח אחד וסודר קרד אחד ומניחו ריח: פי' אמות. דמלמטין: כמה מוסיב. כמה סדרים יכול להוסיב על אורך דפנותיה מלמא וכו' לא ומחמיקות ד' אמות וח' פי' ליה ריח פלגא דאמחא: שדי ליה מר ביני וביני.

כשחטה מחלק לריח שנין הסדרים אין בכל ריח אלא רביע אמה. דהוא טפח ומחלה דה"ל לבדו והיינו מקורה: אהודן אמח מנח להו. דאיכא רוחא טפי: סומכא. עובי: אמסא. כדמשני לקמן עוביין אמה: כמה מוסיב. כמה סדרים הוא מסדר: ארבעה. דעל כרחין כל מה שיכול לסדר על פי אורך העגלה הוא מסדר ואינו מנביל בלתיטע וזו על זו שהרי י"ג קרשים היו לעגלה אחת שמי"ח קרשים היו ב' קרשים לאופן ועשרים לדרוס ושש למערב ושנים למקצועות וכיון דרחמן אמה וח'י ומובט חודן קרד אס אמה מסדר זו על זו הכרה הן נטולות הלכך כמה הוא מוסיב ארבע דמחשה בחמשה לא יחבי דאי אפשר לדוחקן ולמנחם להוסיב ה' בחוך ה' אמות ועוד מפני בליטת הטבעות: פי' שדי מר ביני וביני. למחקה לחמה זו ג' רוחים שנין ארבע סדרים כלבוד דמי שאין לאן ריח אלא שני טפחים: הניחא. הא דלמרת שהריח הזה רשות הרבים הוא למ"ד שעובי קרשים כלה והולך עד כחצבע איכא למימר דאיכא רוחא טפי בין ד' סדרים: אלא למ"ד כו'. פלוגתא לקמן בשמעתין: אמר רב כהנא באטבעי. כריות שנין זדי הקרשים שהטבעות קבועות בהם קאמר רב דהוי רשות הרבים כלומר אי אפשר לפסד בה ארבע סדרים כדקאמרת לפי טבעות קבועין בקרשים כדכתיב (שמות כו) ואת טבעותיהם תעשה והב שהיה חושב הכריתים למוכן לפי שהן גבוהות וכשיושבות על האדמים ששים אלא אמה מנענעות לפנים או לאחור אלא שהכריתים מחברים את כולם והכרית המיכון מחבר כל ג' הרוחות ומחמיקין זה את זה ואותן טבעות וקופיין היו ולא שוכנין והיו רחבין ואי אפשר להן לעמוד זה כנגד זה כזאתו ריח לפיכך מוסיב שמים זו אלא זו כדאש העגלה האחת ופניה זד הטבעות של חיצונה לתוך השל פנימית לפנים ואין צריך להניח ריח ביניהן וכן כדאש העגלה השני וכל ואלחת הריח כחצבע בין זדי הטבעות כך פירושו רבוי וכן היו גורסין אמר רב כהנא באטבעי אטבעי היכא מנח להו אגבא דעגלה ועגלה גופה מקורה הואי אמר שמואל ביתדות ומפרש אטבעי כמו טבעי ופריקין הך רוחא דאטבעי היכא מנח להו אגבא דעגלה כדפרישית והמינה זדיהן וזניטין רשות הרבים אלא חמתיין היכי הוי רשות הרבים הא עגלה גופה מקורה הואי דקא סלקא דעתך שהי

צ"ח.

הניחא א"ט" קרשים מלמטה עוביין אמה וכו' והואילן ער באצבע. הקשה רב פור"ט ולדידה מי ימחא הוהאל כיון שהולטין וכו' עד כחצבע יכולין לסדר ששה סדרים או יותר שימתו חודו של זה כנגד עזי של זה ויחזיקו ששה סדרים שלש אמות ושש אצבעות וישאלו י"א טפחים לאור וכו' שדיה להו זניי וזניי כלבוד דמי ויחין דגנאי הוא להסיס ל' העב העומד סמוך לקרקע אלא הקרש שהיה למעלה מקום שהיריעות פרוסות עליהן דומי להא דלמריין מעלין בקדש ואין מוירדין ור"ט מירך דכמו שהיו פורקין אותן מן המשכן כך היו טפחים על העגלה שהיתה אלא דופן המשכן כי כך היו עושין בלא טורח אלא להפסד היה טורח גדול ורבינו יצחק אומר דשמי מחמין למעלה היו כלין והולטין והשחא ל' אפסד לפסד יומא וא"ט מנגן דלפנין ממה שאינו מקורה וילף מן המקורה שני והיא המעביר ד' אמות נדרות הרבים מקורה חייב וי"ל דמן האירי יס לנו ללמוד שדומה כ' אמות נדרות הרבים מקורה חייב ויומר רשות הרבים ור"י אומר דמהכא לא ילפינן רשות הרבים אלא ממהנה ליה כדלמר לעיל מהכא לא ילפינן אלא שיעור רשות הרבים דהוי י"ו אמות ומכל מקום אי לא דמחמיקין וזניטין וזדיין רשות הרבים לא היה ילפינן מנייהו שיעור ה"ר:

אטבעי היכא מנח אהו אנבא דעגלה עגלה מקורה היא. פירש רש"י דסלקא דעתך שהעגלה הייתה מקורה ומימה למ' היא סגר לומר כן ועוד דככל הספרים גרסינן אטבעי היכא מנח להו אגבא דעגלה מנח להו להוכיח אטבעי כןך דאמפתא לא הוה ליה למימר אלא על עגלה מקורה היא ועוד דגרסינן לעיל דכדלחתא וכלל ספרים גרסי' דברא תחא ולפי גירסתם נמי אין הלשון משמע בין השורות כמו שפיר' ונראה לר"מ כמו שפיר' ר"ח דברא תחא פי' בצורה ראשונה שדניין לא הניח על העגלה אלא קרשים המתחיים כלבוד שאינה מקורה כולה שיש ריח בין השורות כדמפרש ואילו אכל כשמסדר שורה שניה ושלשית נקחם האירי שנין השורות שלא היו יכולים להיות מכוונים ולהשימן זה על זה כזוהי ממש אלא כל אחד היה בוטל לתוך עד שנקחם כל האירי כמו דלחית על גבי לבניה ופריך אורכא דעגלה כמה היו כ' כלומר אפילו בצורה ראשונה לא היה חמתיין רשות הרבים כדמפרש ואילו ומשי אמר רב כהנא באטבעי אטבעי דלא קאמר אלא הדר ביה דרבי כשיש קרשים על העגלה אפילו דר' תחאה לא הוו רשות הרבים חמתיין אלא כי קאמר דהוי רשות הרבים באטבעי שאין על העגלה אלא אטבעי גרידא פי' אטבעי שני עלים נקובים בשני ראשיהן נקובין כעין טבעות לכך קרי להו אטבעי ומחמין אותן על הקונדיסין העומדין בשני זדי העגלה לרחבה לפניה ולאחריה כדי שלא יפלו הקרשים ולפי שלא נזכר אמורא לעיל אין דרך הש"ס לומר אלא ופריך אטבעי היכא מנח להו אגבא דעגלה פירוש אחר שנחתו הקרשים על העגלה נותנין עליהן אטבעי טבעות ומסגרות כדפרישית לפניה ולאחריה כדי שיאחזו הקרשים וזו כבר עגלה מקורה היא ולא גרסינן עגלה גופא אלא עגלה מקורה היא ומשי אמר שמואל ביתדות פירוש אטבעי דקאמר רב כהנא לא אותן עלים נקובים המשימין לרוחב העגלה כדפי' ולאן ביתדות פירוש שני עלים ארוכים שכמו כן נוקבין אותן בשני ראשיהן ונותנין על הקונדיסין לאורך העגלה ועל אותן עלים נותנין הקרשים כדי שיהו גבוהים למעלה מן האופנים ועשוין כמו אטבעי של רוחב העגלה שלאחר הטעייה ולפי ששמואל אינו כ"א מפרש דברי רב כהנא לא קאמר אלא אכל ר"ח מפרש דהדר ביה משנייהו דרב כהנא ואין נראה מדלא קאמר אלא ועוד היאך היה טועה רב כהנא דהא אין גרילות להניח אטבעי עד לאחר דעגלה:

דל עשויות בעלייה מלמטה כחותן שלנו שטוענין כהן חול ועפר לנבין: אמר

עין משפט

ב"א מ"י פירי מה' סג' הלכ' ס' סג' לוח' ס' טו"פ' ח"מ' ס' שגה ספיק' ו' ז':

מוסף רש"י

לפי שאינו דומה לדגלי מרבר. וכל מלמט כדכתיב ממשק נהרי. ומתקפת מפרט שנה למפרט משק כתיבל וכו' ה'.

רבינו הגאון

חמא מקורה הוא. הניחא למ"ד דרבעין למימר לקמן קרשים מלמטה עוביין אמה כלמעלה כלין והולטין עד כאבעי. פי' הוה הגנר מסופק ואוכל בקיש עגלה עד שמנצא ראש הקרש עוביה אצבע. והחמיה הקשה עוביה אמה. משכחת לה דשלבי קרשים מלמטה וזו עם זו ומתקנין תעילין עד שמנצא למעלה ביניהם כקרב לאמה. וזניטין בין ב' הקרשים אמה ודאי אין כשרות. אלא למ"ד כשם שלמעלה עוביין אמה. הכי משכחת לה עגלה שאינה מקורה. ופריך רב כהנא תמצא עגלה שאינה מקורה כופין שאין על העגלה קרשים אלא אטבי כלבוד פירוש עגלה זו עשרה ב' קורות ארוכות וכו' צירות בראשיה נבון מלמטה המטע. והאמצע מנולה. ומניחין באמצע להרחבה קורה יוצאת חרץ לעגלה ב' אמות ומחצה מהו הדר. וכו' אמות ומחצה מהו הדר. ובמכוסין האופנים בראשי הקורה היוצאות חרץ עוביין וטענין ע"ג העגלה הקרשים החמירי שניים ושלשים. ועוד בארבעת מקצועי העגלה ד' עצים ארוכים קבועים ועומדים כמין קעופי המטה ואחר שהיו משופשפים. ואחר שטענין העגלה מביאין ד' קרשים רחבין כשיעור טפחים ונקובין אטבי. שנים מהן ארוכים באורך העגלה וכו' מהן ארוכים כשיעור רוחב העגלה. ונקובים כל אחד נקב בראשו. ב' נקבים בכל אחד ואחד. ומכוסין אלו הקרשים נקבים כראשי העצים העומדים כמין קעופי הארוכים לאורך העגלה והקרשים לרוחב העגלה. ומנצא אלו העצים הנקבים אטבי כמין המטרות. ומנצא העצים העומדין בארבעת מקצועי העגלה כמין קורות מחויקין הקרשים שלא ישיטנו לא לארכן ולא לרחבן. והן כמין סגורות שסגורין בהן הקרשים מכל צד. ואילמלא האטבי היו הקרשים רוחץ העצים ונפילין. ויש מי שפירשין אטבי הללו כן שפירק ב' כהנא באטבי. הקשה עליו וכו' תמצא עגלה מנולה ואטבי עליה. והאל אטבי לא נעשו אלא לתתן על גבי עגלה טענה דרשית שהיא טענה מקורה היא. וזרבה רב כהנא.